

vindplaats ligt weer aan de oostzijde van een Meidoornbosje, nu in een rommelige strook tussen een oud Rode Bosmierennest en een wandelpad. Verspreid staan enkele totaal verpieterde Duindoortjes en op de bodem weer mostapijt van voornamelijk Klauwtjesmos. In totaal waren er circa 5 exemplaren, waarschijnlijk allemaal overjarig. Een jaar later en alweer tijdens een N.M.V.-excursie, 5-5-1991 stonden er drie min of meer verse exemplaren. Sindsdien zijn er geen nieuwe meer bijgekomen. Ook deze vindplaats wordt beïnvloed door de paarden.

Van elk van beide soorten zijn nu dus twee recente vindplaatsen bekend en de vindplaats bij de vinkenbaan betreft zelfs twee verschillende mycelia. Alle recente vindplaatsen bevinden zich in duinen van Meijndel en drie daarvan in het sinds kort begraasde gebied.

Leo Jalink.

LITERATUUR

Jalink, L.M., 1989. Kop-op-schotel (*Disciseda*) nog niet uitgestorven. *Coolia* 32(3): 55-59.

Jalink, L.M., 1990. Nogmaals over het microscopisch verschil tussen *Disciseda*'s en *Bovista* (*plumbea* & *nigrescens*). *Coolia* 33(2): 55.

Chrispijn, R. & E. Jansen, 1991. De excursies van de N.M.V. in 1990. *Coolia* 34(3): 65-75.

BOEKBESPREKINGEN

M.E. Noordeloos, 1992. *Entoloma* s.l. Fungi europaei 5. 760 pags, 88 kleurenplaten. Uitsluitend verkrijgbaar bij de uitgever en te bestellen door overmaken van 111.000 Italiaanse lires op giro 12 69 62 17 ten name van Giovanna Biella, I-21047 Saronno, Italië.

In dit boek, het vijfde in de bekende Italiaanse serie *Fungi europaei*, wordt een overzicht gegeven van alle tot nu toe bekende *Entoloma*-soorten in Europa. Het boek is tweetalig, Italiaans en Engels, alle sleutels en beschrijvingen van alle soorten worden in deze twee talen gegeven. In totaal worden 246 soorten uitgebreid beschreven; net als in de andere delen van deze serie wordt ook van iedere soort de originele beschrijving gegeven. 167 soorten worden in kleur afgebeeld. De meeste afbeeldingen zijn aquarellen van de hand van Vello Liiv, een Estlandse *Entoloma*-liefhebber, die tijdens de werkweek in Herkenbosch van 1991 enkele van zijn werken heeft laten zien. Van veel soorten worden er ook lijntekeningen gegeven met de belangrijkste kenmerken.

Alle kennis betreffende deze interessante groep paddestoelen is nu in één band bijeen gebracht. Een verbetering ten opzichte van de vroegere situatie waarbij de beschrijvingen over verschillende werken verdeeld waren (zie bijv. Noordeloos, M.E., 1987. *Entoloma* (Agaricales) in Europe. Beih. Nova Hedwigia 91). Voor Nederlandse mycologen biedt dit standaardwerk meer dan deel 1 van de Flora agaricina neerlandica, al was het alleen maar door de kleurenplaten.

Echter, ook de nieuwe sleutels zijn soms moeilijk te gebruiken en niet in alle gevallen overeenkomstig de beschrijving van de soorten.

Het boek is te bewonderen in de verenigingsbibliotheek.

Else C. Vellinga

T. Schuhmacher & K.M. Jenssen, 1992. Arctic and alpine fungi - 4. Oslo. Prijs NOK 200, rechtstreeks te bestellen bij Soppkonsulenten A/S, Lyngveien 3, N-1430 Ås, Noorwegen, giro 0208 2 39 21 16. Alle 4 deeltjes samen: NOK 600.

Een jaar na het verschijnen van deel 3 is er weer een aflevering uit deze serie gepubliceerd. Het boekje bevat zoals gebruikelijk weer 25 soorten, elk geïllustreerd met een kleurenfoto en een pentekening van de microscopie. Opzet en indeling zijn gelijk aan die van de vorige deeltjes (besproken in Coolia 29/1, 32/2 en 34/2).

Deze aflevering is geheel gewijd aan ascomyceten. De volgende geslachten komen aan bod (tussen haakjes het aantal afgebeelde soorten): *Helvella* (6), *Boudiera* (1), *Peziza* (2), *Byssonectria* (1), *Cheilymenia* (2), *Geopora* (1), *Iodophanus* (1), *Lamprospora* (1), *Marcellina* (1), *Octospora* (1), *Parascutellinia* (1), *Scutellinia* (3), *Ciboria* (1), *Ciborinia* (1), *Myrosclerotinia* (1), *Bryoglossum* (1).

Alle foto's zijn genomen in Noorwegen (in en rond Dovre-fjell) en wederom van de hand van Kolbjørn Mohn Jenssen. Helaas zijn ze wat minder fraai dan we van de vorige deeltjes gewend zijn: ze zijn iets te licht afgedrukt en regelmatig zijn reflecties van het gebruikte flitslicht zichtbaar. Van elke soort is een tekening opgenomen van de doorsnede van een vruchtlichaam. De naar ik begrijp belangrijke kenmerken van de excipulumstructuur zijn hierin goed zichtbaar. De kenmerken van sporen, asci en parafysen zijn echter slechts zeer schematisch weergegeven en detailtekeningen van deze structuren ontbreken volledig. Men moet zich voor deze details wenden tot de tekst. Wel worden achterin het boekje voor 13 soorten SEM-foto's van de sporen afgebeeld (SEM = scanning elektronen microscoop).

Al met al toch weer een aanrader, zowel voor de arctisch-alpine freaks als voor de ascofielen. De hele serie is ook aanwezig in de bibliotheek van de vereniging.

Leo Jalink

L. Hansen & H. Knudsen (eds), 1992. Nordic macromycetes. Vol. 2. Polyporales, Boletales, Agaricales, Russulales. Nordsvamp, Copenhagen. 474 pags, 1020 figuren. Prijs ± DK 375. Geheel in de Engelse taal.

Hoewel de titel anders doet vermoeden is dit het eerst verschijnende van de twee delen waarin de "Nordic Macromycetes" zal uitkomen. Het behandelt de vier bovengenoemde ordes van de plaatjeszwammen, boleten en polyporen, en bevat tevens een korte inleiding over afkortingen en het gebruik van het boek. Het eerste deel is nog niet gereed, en zal de andere groepen macrofungi behandelen voorafgegaan door een uitgebreide inleiding.

Het verspreidingsgebied van de opgenomen zwammen beslaat de zogenaamde "Nordic countries", d.w.z. Denemarken, IJsland, Noorwegen, Zweden en Finland. In totaal 31 auteurs namen een of meer genera voor hun rekening. Naast de inleiding waarin ook een beknopte glossary is opgenomen wordt het belangrijkste en grootste deel van het boek in beslag genomen door uitgebreide sleutels. Qua opzet doet de inhoud sterk denken aan de "Kleine Kryptogamenflora" van Moser: de (korte) beschrijvingen van de soorten zijn opgenomen in de sleutels. Als eerste is er de sleutel tot de families, waarna per familie een sleutel is opgenomen tot de genera.

Per genus worden gegeven: de auteurs die de desbetreffende sleutel hebben gefabriceerd, eventuele zinvolle synoniemen, de locale namen in de desbetreffende landen, een genusbeschrijving inclusief aanduidingen voor de ecologie, aantal bekende soorten in de "Nordic countries", belangrijke van toepassing zijnde literatuur.

En dan volgt de sleutel tot de soorten, maar helaas leiden niet alle sleutels tot alle soorten. Van vele minder bekende genera worden alleen de best bekende soorten uitgesleuteld, en de rest staat opgesomd bij het kopje van het genus. Zo worden bij *Clitocybe* slechts 48 van de 80 min of meer bekende soorten in de sleutel opgenomen, en van de rest worden alleen de namen genoemd. De sleutels zijn dichotoom en leiden doorgaans tot een soort. Vaak echter worden er een of twee soorten naast genoemd met een kort verschilkenmerk. De beschrijvingen zijn noodzakelijkerwijs kort maar bevatten een macroscopische beschrijving en een korte beschrijving van de belangrijkste microscopische kenmerken. De oecologie, aanduidingen over de verspreiding in de noordelijke landen en verwijzingen naar kleuren-afbeeldingen completeren de beschrijving. De namen van de soorten zijn volgens de laatste Codes voor Botanische Nomenclatuur, en tevens worden enige synoniemen gegeven.

Achter in het boek zijn wat tekeningen van microscopische kenmerken opgenomen, en een index op locale en Latijnse namen.

De kwaliteit van het gebodene is zonder twijfel in veel gevallen hoger dan van "de Moser", het meest voor de hand liggende vergelijkingswerk. Minpuntjes zijn het feit dat niet altijd alle soorten in de sleutel zijn opgenomen, en dat sommige sleutels niet meer dan literatuurcompilaties zijn. Dit laatste is echter ook het geval met de Kleine Kryptogamenflora, en de gebruikte literatuur is hier wel veel moderner. De toetsing aan de praktijk, oftewel beantwoording van de vraag: "kom ik er wel mee uit?", heeft nog niet voldoende plaatsgevonden om een oordeel uit te spreken. Maar vooralsnog lijkt het allemaal goed bruikbaar, ook voor ons grondgebied.

Marijke Nauta

Het boek is vermoedelijk te verkrijgen bij het adres van de "distributor": Svampetryk, P.O.Box 102, DK-2860 Soborg, Denmark. Wim Ligterink is echter bereid dit boek voor meerdere liefhebbers tegelijk te bestellen (=korting, in ieder geval op de verzendkosten van het boek en het geld), dus belangstellenden wordt aangeraden zich tot hem te richten: tel. 05480-13771.

E. Arnolds, E. Jansen, P.J. Keizer, M. Nauta, M. Veerkamp, E. Vellinga, 1992. Standaardlijst van de Nederlandse macrofungi, supplement 2. gezamenlijke uitgave van BSW, BIC, NMV en IBN.

Het lang verwachte supplement 2 op de standaardlijst is uit. Het maakt supplement 1 en de aanvullingen die in de nieuwsbrieven gepubliceerd zijn overbodig, aangezien deze in zijn geheel zijn opgenomen en waar nodig verbeterd en uitgebreid. Behalve een groot aantal extra soorten is bij de genera ook relevante nieuwe literatuur opgenomen. Van groot belang zijn ook de nieuwe, aangevulde lijsten met oecocodes. Heel handig is het aanhangsel 3.3 dat de relatie legt tussen de nomenclatuur volgens de standaardlijst en die volgens enige recente literatuur. Het betreft *Dermocybe* (Thom Kuyper, Coolia 33: 1-7), *Entoloma* in Europe (Chiel Noordeloos, Beih. Nova Hedw.), *Inocybe* (proefschrift van Thom), *Melanoleuca* (Boekhout in Persoonia 13: 397-431), *Psathyrella* (Kits van Waveren), *Aphylophorales* (Jülich, Nichtblätterpilze). Alle lijsten worden twee keer gegeven: eerst gesorteerd op alfabet volgens de standaardlijst en vervolgens volgens die geciteerde literatuur, uitermate praktisch dus. Het hele boekje lijkt qua stijl en uitvoering sterk op de Standaardlijst.

De voorkaft van het boekje bevat een hele waslijst van auteurs omdat ook alle auteurs van de eerdere aanvullingen en supplementen weer zijn opgenomen, maar het mag best vermeld worden dat het atlasduo Marijke en Else zeer veel (vrije) tijd in deze uitgave heeft gestoken.

Actieve deelnemers aan het karteringsproject hebben inmiddels een exemplaar thuisgestuurd gekregen. Overige belangstellende leden hebben recht op één gratis (excl. porto en verpakking a f 5,-) exemplaar. De prijs voor niet-leden en voor tweede, derde, etc exemplaren bedraagt f 10,- (alweer exclusief). Te bestellen bij H.A. van der Aa, bibliothecaris der N.M.V.

Leo Jalink

VERENIGINGSNIEUWS

AANVULLING EXCURSIEPROGRAMMA HERFST 1992

Zaterdag 21 nov.: Drooggevallen Slikken van Flakkee. Verzamelen: busstation Stellingendam om 10.30 uur. Leiding: C. Bas, tel. 070-760640, OPBELEXCURSIE!

OPEN DAG BIBLIOTHEEK

Op zaterdag 19 december zal de bibliotheek van de NMV, gehuisvest in het Centraalbureau voor Schimmelcultures, Oosterstraat 1, Baarn, weer open zijn voor leden, tussen 10.00 en 16.00 uur. Alle nog voorradige NMV-publicaties zijn dan te koop alsmede een aantal CBS- en IMI-publicaties. Voorts worden er overvloedige publicaties van NMV en van leden verkocht. Als iemand boeken, tijdschriften of overdrukken wil verkopen wordt zij/hij verzocht om eerst contact op te nemen met de bibliothecaris, i.v.m. de te reserveren plaatsruimte. H.A. van der Aa, bibliothecaris.